

แนวดำเนินงาน

โครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต"เด็กปฐมวัย"

สำหรับโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด และ โรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
ความนำ	๓
เป้าหมาย	๔
วัตถุประสงค์	๔
บทบาทของหน่วยงานที่รับผิดชอบ	๔
รูปแบบการจัดกิจกรรม “เด็กปฐมวัย คิดได้ ทำเป็น เล่นสนุก”	๘
กำหนดการจัดกิจกรรม	๑๑

ความนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ หมวด ๕ มาตรา ๕๔ ระบุรัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๒ ระบุเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่ครอบคลุมด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้มีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ได้ระบุ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ และมุ่งพัฒนาคนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๑๑) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมุ่งเน้นพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง

เด็กปฐมวัยจึงเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิต ที่เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ตามบันทึกข้อตกลงการบูรณาการความร่วมมือ ๖ กระทรวง ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งบันทึกความร่วมมือฉบับนี้ มีกำหนดระยะเวลาความร่วมมือ ๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๖๕ -๒๕๖๙ โดยมีผลบังคับใช้นับตั้งแต่วันที่ลงนามเป็นต้นไป (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๕) โดยส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ให้มีสมรรถนะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตลอดจนการพัฒนาครู บุคลากรในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน การส่งเสริมและสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงวัย ส่งเสริมการอ่าน การเล่านิทาน การใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ครอบครัว และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างบูรณาการกัน โดยจัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่ส่งเสริมและสนับสนุนภาวะการเจริญเติบโต และสุขภาพที่ดีของเด็ก เพื่อให้เด็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์มีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมตามช่วงวัย และพัฒนาเด็กให้มี ๕ H ประกอบด้วย ๑) Heart (จิตใจดี มีวินัย) ๒) Head (เก่งคิด วิเคราะห์ เป็น) ๓) Hand (ใฝ่เรียนรู้ มีทักษะ) ๔) Health (สุขอนามัยดี สุขภาพแข็งแรง) ๕) Hi-tech (ทันสมัย ก้าวหน้า รู้เท่าทันเทคโนโลยี)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ - ๓ จำนวน ๘๔๖,๓๕๔ คน และมีสถานศึกษาจำนวน ๒๕,๗๗๖ แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศ ในจำนวนนี้มีสถานศึกษาปฐมวัยที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยจัดโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” ประกอบด้วย "โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด" ๘๑ โรงเรียน ซึ่งเป็นศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และ

ขยายผลสู่ “โรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา” จำนวน ๑๘๓ โรงเรียนในทุกเขตพื้นที่การศึกษา
ทุกแห่งเป็นหน่วยจัดโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย”

เป้าหมาย

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยทุกคนในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดและโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา และพ่อแม่ ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” มีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดและโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งเป็นศูนย์เรียนรู้และศูนย์ประสานงานให้บริการทางวิชาการ
๒. เพื่อให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดและโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษาเป็นแกนนำในการจัดโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย”
๓. เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาเด็กและสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้
๔. เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาทุกด้าน เต็มตามศักยภาพ

บทบาทของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กระทรวงศึกษาธิการ

- ๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ให้มีสมรรถนะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างบูรณาการกัน และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
- ๒) ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน
- ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วง รวมทั้งส่งเสริมการอ่าน การเล่านิทาน การใช้สื่อเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ครอบครัว
- ๔) จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กปฐมวัย
- ๕) ส่งเสริมและสนับสนุนภาวะการเจริญเติบโตและสุขภาวะที่ดีของเด็ก เพื่อให้เด็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์มีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมตามช่วงวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้นำโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” ไปสู่การพัฒนาเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ - ๓ ตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ได้มอบหมายให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ๘๑ แห่ง เป็นหน่วยจัดโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” และขับเคลื่อนร่วมกับโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา ๑๘๓ แห่ง ดังนี้

๑. กำหนดแนวดำเนินงานในภาพรวม เพื่อให้เกิดความร่วมมือกับทุกหน่วยงานทั้งในและนอกสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. จัดทำเอกสารความรู้ สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูผู้สอน ด้วยการจัดประชุมยกย่องและบรรณาธิการ เพื่อให้เอกสารมีความถูกต้องเหมาะสมที่จะนำไปใช้ ประกอบด้วย

- แนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- แนวทางการออกแบบการจัดประสบการณ์และแบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถตามวัยของเด็ก เพื่อแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูผู้สอน

• แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมการพัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” โดยโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดและโรงเรียนอนุบาลเขตพื้นที่การศึกษาเป็นแกนนำ เป็นข้อแนะนำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ๘๑ โรงเรียน โรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา ๑๘๓ โรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยจัดนำไปจัดกิจกรรมให้ได้ผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ บอกริมาของโครงการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานระดับต่าง ๆ เพื่อแนะนำการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ อาจจะมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมได้

๓. รวบรวม/จัดหาเอกสารความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ที่หน่วยงานอื่นจัดทำไว้แล้ว มีเนื้อหาสาระที่ถูกต้องมีความทันสมัย มีรูปเล่ม ภาพประกอบสวยงาม ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

๔. การชี้แจงทำความเข้าใจมอบหมายให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ๘๑ โรงเรียน ดำเนินการโครงการการพัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” ร่วมกับโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษาสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. จะดำเนินการชี้แจงกับผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ๘๑ โรงเรียน เพื่อนำกลับไปดำเนินการในระดับสถานศึกษา

๖. การจัดสรรโอนเงินให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ๘๑ โรงเรียน ดำเนินโครงการการพัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” โดยจัดสรรไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มอบให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ๘๑ โรงเรียน

๗. การประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการการพัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” ผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ของ สพฐ.

๘. การติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาค้นตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย”

๘.๑ เป้าหมายการติดตาม

- ๑) ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกเขต
- ๒) ครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดและโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา
- ๓) พ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

๘.๒ วิธีการติดตาม

- ๑) การรายงานของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดตามแบบประเมิน

๘.๓ ขอบข่ายการติดตาม

- ๑) แผนการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
- ๒) ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๓) แผนการใช้งบประมาณของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
- ๔) บทบาทของศึกษานิเทศก์
- ๕) บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัวเด็กปฐมวัย
- ๖) ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ประสานงานการจัดสรรงบประมาณ อำนวยการ และกำกับติดตามการดำเนินโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” โดยดำเนินการดังนี้

๑. **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา** ที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” ประกอบด้วย

๑.๑ คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกเขตพื้นที่

๑.๒ คณะกรรมการดำเนินงาน

ประกอบด้วย

๑. ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด	ประธานกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่ (ทุกโรงเรียน)	กรรมการ
๓. ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการจัดการปฐมวัย (ทุกเขต)	กรรมการ
๔. ผู้แทนจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	กรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	กรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด	กรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานสถิติจังหวัด	กรรมการ
๘. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ
๙. หัวหน้างานปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

๑) กำหนดแผนดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” ระดับ
เขตพื้นที่

๒) วางแผนการดำเนินการร่วมกันกับโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โรงเรียนอนุบาล
ประจำเขตพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) กำหนดรูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โดย
กำหนดขอบข่ายงาน เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กิจกรรม สื่อ อุปกรณ์ วิทยากรที่ให้ความรู้ และกำหนดเกณฑ์การ
คัดเลือกครอบครัวกิจกรรมครอบครัวการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต

๔) บริหารโครงการ โดยรับการจัดสรรงบประมาณ หมวดงบดำเนินงานจากสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ
พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่เป็นหน่วยจัดกิจกรรม ทั้งนี้ การ
เบิกจ่ายงบประมาณให้ถูกต้อง และเป็นไปตามระเบียบทางราชการ

นอกจากนี้หน่วยจัดยังสามารถประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าร่วมในการจัด
กิจกรรมโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” อาทิ

- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีแพทย์และจิตแพทย์ พยาบาล อามัย ที่จะจัดกิจกรรม
สนทนาพูดคุยในเรื่องสุขภาพ ตรวจสอบสุขภาพ และช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขภาพแม่และเด็กได้

- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีสถานที่และบุคลากรที่มีความสามารถ ตลอดจน
งบประมาณและการสนับสนุนในด้านอื่น ๆ

- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด มีบุคลากร องค์ความรู้ และแนวปฏิบัติ
ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

- วัฒนธรรมจังหวัด สามารถแนะนำและบริการสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก
ปฐมวัย มีบุคลากรที่เป็นภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรม แนะนำครู/พ่อแม่ และเด็กได้ เช่น วิธีทำของเล่นพื้นบ้าน เพลง
กล่อมเด็กประจำท้องถิ่น เป็นต้น

- สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น โดยเฉพาะที่มีคณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ ซึ่งจัดการศึกษาปฐมวัย

- สถาบันศาสนาในท้องถิ่น พระภิกษุ ผู้นำทางศาสนาทุกศาสนาในท้องถิ่น ฯลฯ

๕) ประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” เพื่อให้
พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่น ที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม

๖) ดำเนินการกิจกรรมตามรูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมโครงการพัฒนาคน
ตลอดชีวิต “เด็กปฐมวัย” ที่ สวก. กำหนดขอบข่ายเนื้อหาไว้

๗) ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของโรงเรียน

๘) รายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ต่อ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด เป็นหน่วยจัดกิจกรรม โครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” โดยให้มีการประชุมหารือร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑. การวางแผนดำเนินการร่วมกับโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา
๒. การบริหารงบประมาณดำเนินการ
๓. ขอบข่ายงาน เป้าหมาย วัตถุประสงค์
๔. การคัดเลือกครอบครัวการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต
๕. การคัดเลือกข้อสื่อ อุปกรณ์
๖. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๗. การกำหนดรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต
๘. การประชาสัมพันธ์
๙. การประเมินผลการดำเนินงาน
๑๐. การตั้งคณะทำงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเพื่อจัดหน่วยกิจกรรม

รูปแบบการจัดกิจกรรม “เด็กปฐมวัย คิดได้ ทำเป็น เล่นสนุก” หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมซึ่งโรงเรียนอนุบาลสามารถกำหนดรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่จริง อาจจะทำในเวลา ๑ วัน เป็นเวลาที่พ่อแม่ ผู้ปกครองสามารถมาร่วมกิจกรรมได้โดยมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้สนใจ นอกเหนือจากครอบครัวการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต มาร่วมกิจกรรมด้วยก็ได้ ในที่นี้ขอเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรม ดังนี้

๑) จัดที่สถานศึกษาให้เป็นหน่วยที่ตั้งกิจกรรมครอบครัวการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต อาจจัดในห้องปฐมวัย บริเวณที่เป็นห้องประชุม ลานสนามเด็กปฐมวัย

๒) สถานศึกษาที่ไม่มีความพร้อมเรื่องสถานที่ อาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่เป็นองค์การบริหารท้องถิ่น วัด มัสยิด ศาสนสถาน ที่สามารถจัดเวทีให้ความรู้ จัดประชุมสัมมนาสาธิตการแสดง ควรมีทั้งสถานที่ในร่มและลานกลางแจ้ง

การเชิญผู้เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต นอกจากครอบครัวโรงเรียนละประมาณ ๕๐ ครอบครัวแล้ว ควรเชิญครูปฐมวัยในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่และพ่อแม่ผู้ปกครองอื่น ๆ มาร่วมด้วย ทั้งนี้ ผู้จัดต้องบริหารกิจกรรมและสื่อ อุปกรณ์ที่มีอยู่ให้พอเพียง

๑) เนื้อหา กิจกรรมในหน่วยจัดกิจกรรมครอบครัวการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ควรมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเทคนิค การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑-๓ ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พฤติกรรมเด็ก การทำความเข้าใจและส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างถูกวิธี ปัญหาด้านสุขภาพ การแก้ไขดูแลรักษา ทั้งนี้ อาจสอบถามความสนใจและความต้องการจากผู้ปกครองได้ หรือปรับเปลี่ยนเนื้อหาจากที่กำหนดไว้เดิมได้ เช่น

กิจกรรมในโครงการ “เด็กปฐมวัย คิดได้ ทำเป็น เล่นสนุก”

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กำหนดขอบข่ายเนื้อหาไว้

- แนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- แนวทางการออกแบบการจัดประสบการณ์และแบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถตามวัยของเด็ก เพื่อแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูผู้สอน
- พ่อแม่ ผู้ปกครอง และเด็ก ปฏิบัติกิจกรรมตามฐาน โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นด้วยสื่อ Loose Part

ส่วนที่ ๒ กิจกรรมที่โดดเด่นของโรงเรียน/ท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น

- ด้านที่ ๑ Heart จิตใจดี มีวินัย (ตัวอย่าง ดนตรีและเพลงเสริมสมอง, เด็กเอ๋ย เด็กดี)
- ด้านที่ ๒ Head เก่งคิด วิเคราะห์เป็น (ตัวอย่าง นักคิดตัวน้อย, นักสืบตัวน้อย)
- ด้านที่ ๓ Hand ใฝ่เรียนรู้ มีทักษะ (ตัวอย่าง นักประดิษฐ์รุ่นเยาว์, ภาพสวยด้วยมือเรา)
- ด้านที่ ๔ Health สุขอนามัยดี สุขภาพแข็งแรง (ตัวอย่าง อาหารบำรุงสมอง, โยคะแสนสนุก)
- ด้านที่ ๕ Hi-tech ทันสมัย ก้าวหน้า รู้เท่าทันเทคโนโลยี (ตัวอย่าง โลกแห่งอนาคต, รู้เท่าทันสื่อ)
- ด้านที่ ๖ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ตัวอย่าง เพลงพื้นบ้าน, การละเล่นพื้นบ้าน)

๒) วิธีการ จัดกิจกรรมโดยให้ความรู้เทคนิค วิธีการ สามารถจัดได้หลายรูปแบบในแต่ละช่วงเวลาให้เหมาะสมกับผู้ฟังและสถานที่จัด ด้วยวิธีการจัด ดังนี้

- การบรรยาย อภิปรายให้ความรู้ เรื่องการพัฒนาเด็ก
- การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (ลงมือปฏิบัติ)
- การระดมสมอง (อภิปราย ทารือ ชักถาม)
- การชมการแสดงการสาธิต
- การแบ่งกลุ่มปฏิบัติและนำเสนอ
- การจัดแรลลี่
- การมอบหมายงานให้จัดกิจกรรมเอง
- การจัดเวทีประชาชน

ฯลฯ

๓) วิทยากร ในการจัดกิจกรรม หน่วยจัดสามารถเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ตามหัวข้อเนื้อหา อาจเป็นผู้ทำงานในด้านนั้น ๆ ในภาครัฐและเอกชนพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีประสบการณ์ ศึกษานิเทศก์ และหรือครูในโรงเรียนอนุบาลที่มีประสบการณ์หรือศึกษาหาความรู้ เพื่อมาเป็นวิทยากรโดยเฉพาะ

๔) สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรม โรงเรียนต้องเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม
ครอบครัวการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ได้แก่ สื่อ วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ ประจำหน่วยจัดและสื่อ วัสดุสำหรับจัด
กิจกรรมแต่ละประเภทไว้อย่างพอเพียง

กำหนดการจัดกิจกรรม “เด็กปฐมวัย คิดได้ ทำเป็น เล่นสนุก”
 ภายใต้โครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย”
 โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด.....
 วันที่.....กันยายน ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๐๐-๑๒.๐๐ น.

๐๘.๐๐-๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียนรายงานตัว
๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	พิธีเปิดและแนะนำกิจกรรมโครงการ “เด็กปฐมวัย คิดได้ ทำเป็น เล่นสนุก” ภายใต้โครงการพัฒนาคนตลอดชีวิต “เด็กปฐมวัย”
๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	ตลาดนัด “เด็กปฐมวัย คิดได้ ทำเป็น เล่นสนุก” ฐานที่ ๑ ห้องเรียนคุณภาพ เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (ครู) ฐานที่ ๒ ครอบครัวแสนสุข แก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (พ่อแม่ ผู้ปกครอง) ฐานที่ ๓ คิดได้ ทำเป็น เล่นสนุก (Play & Fun with Loose Parts) ฐานที่ ๔ สุขภาพลูกรัก (Healthy Kids) ฐานที่ ๕ ลูกรักปลอดภัย (safe the kids) ฐานที่ ๖ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อภิปราย ชักถาม สะท้อนผลการจัดกิจกรรม ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

หมายเหตุ

โครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” เป็นโครงการตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งนำความรู้ สื่อ อุปกรณ์ วิธีการที่ทันสมัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูผู้สอนได้ทราบ ตระหนัก เข้าใจ นำไปใช้ได้ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการเลี้ยงดูอบรม บ่มนิสัย มีทักษะ พัฒนาการ ครบทุกด้านเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

หน่วยจัดโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัย และได้รับมอบจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทำหน้าที่จัดโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” โดยจัดสถานที่ในสถานศึกษาเป็นที่ตั้งหน่วยจัด มีคณะบุคคลหรือบุคคลดูแลรับผิดชอบ มีแผนการดำเนินงานที่การจัดกิจกรรมไว้ชัดเจน มีสื่อ อุปกรณ์ให้ความสะดวกกับครูในสถานศึกษาอื่น และพ่อแม่ ผู้ปกครองในปี ๒๕๖๕ หน่วยจัดที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด คือ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดและโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา

ครูปฐมวัย หมายถึง ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ทั้งครูประจำการและครูอัตราจ้าง ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ พัฒนาเด็กทุกด้านอย่างสมดุลตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ๒๕๖๐

ครอบครัวพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อและหรือแม่ และหรือผู้ปกครองของเด็กวัย ๐-๕ ปี ที่สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยจัดโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” เลือกให้เป็นครอบครัวพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต สถานศึกษาละประมาณ ๕๐ ครอบครัว ครอบครัวพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตจะได้รับการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก เข้าร่วมกิจกรรมกับครอบครัวต่าง ๆ ที่หน่วยจัดครอบครัวพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตจัดขึ้น พร้อมได้รับสื่อ อุปกรณ์เลี้ยงดูเด็ก เช่น หนังสือนิทาน ของเล่นเด็ก นำไปใช้พัฒนาบุตรหลานของตนแล้วนำผลกลับมาแจ้งให้หน่วยจัดครอบครัวพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตทราบ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานราชการ เอกชน องค์กรอิสระ ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นของหน่วยจัดครอบครัวพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และในเขตพื้นที่การศึกษา ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ๐ - ๕ ปีในการพัฒนาเด็ก การให้บริการรักษาแม่และเด็ก รวมทั้งหน่วยงานที่มีสถานที่เป็นแหล่งความรู้ มีบรรยากาศสวยงามน่ารื่นรมย์ เป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งสถาบันทางศาสนาที่จัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้ เช่น หน่วยงานด้านสาธารณสุข ด้านการปกครองท้องถิ่น สวนสาธารณะ อุทยาน หอสมุดเทศบาล วัด มัสยิด ศาสนสถาน แหล่งการเรียนรู้ ฯลฯ หน่วยจัดครอบครัวพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมจัดกิจกรรม

ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นผู้แทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่ทำหน้าที่แนะนำ ร่วมดำเนินการประสานการดำเนินงานครอบครัวพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตกับสถานศึกษาที่เป็นหน่วยจัดครอบครัวพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตทุกโรงเรียน และประสานกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

รายชื่อคณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

๑. นายอัมพร พิณะสา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นายบุญเลิศ ค่อนสอาด	ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา สพฐ.
๔. นางสาวพรเพ็ญ ทองสีมา	ผู้เชี่ยวชาญด้านประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๕. นางสาวสุทธิจารัชต์ คำสองสีภักคนนท์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการอบรมและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปเผยแพร่

คณะกรรมการ

๑. นางสาวพร ลีภัยรัตน์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	สพป.อุทัยธานี เขต ๒
๒. นายชาญชัย ไชยพิศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์	สพป.บุรีรัมย์ เขต ๑
๓. นางเการมย์ภา อาสา	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี	สพป.สุพรรณบุรี เขต ๑
๔. นางเมตตา ศรีเกื้อกลิ่น	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก	สพป.กทม.
๕. นางดารณี คุณอนันต์	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน	สพป.กทม.
๖. นางสาววลัยลักษณ์ โกพัฒน์ตา	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี	สพป.สุพรรณบุรี เขต ๑
๗. นางวงเพชร การุณย์	ครู โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี	สพป.อุบลราชธานี เขต ๑
๘. นางปาริฉัตร ฤทธิธรรมา	ครู โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี	สพป.อุทัยธานี เขต ๑
๙. นางนาถจี สงค์อินทร์	ครู โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี	สพป.สุพรรณบุรี เขต ๑
๑๐. นางสาววันฉาย ทิพย์รัตน์	ครู โรงเรียนพญาไท	สพป.กทม.
๑๑. นางเมธวี อุดมทัศนีย์	ครู โรงเรียนอนุบาลสามเสน	สพป.กทม.
๑๒. นางสาวดวงพร ปัญจมากร	ครู โรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก	สพป.กทม.
๑๓. นางสาวอภิรดี แจ่มจิตต์	ครู โรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก	สพป.กทม.

ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. นายวิษณุ ทรัพย์สมบัติ	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒. นางภาวิณี แสนทวีสุข	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการศึกษาปฐมวัย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๓. นางกัญญา แสนวงษ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๔. นางสาวกมลชนก ผ่านสำแดง	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕. นางสาวนันทพร ฦ พัทลุง	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๖. นางสาวปิยพร สุขเสียง	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการศึกษาปฐมวัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โทรศัพท์ 0 2288 5774

Website : <https://www.facebook.com/eceacademicobec>